

národní
úložiště
šedé
literatury

Stav životního prostředí v jednotlivých krajích České republiky v roce 2007: Jihomoravský kraj

CENIA, česká informační agentura životního prostředí
2008

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-320436>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Licence Creative Commons Uveďte původ 4.0

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 22.05.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

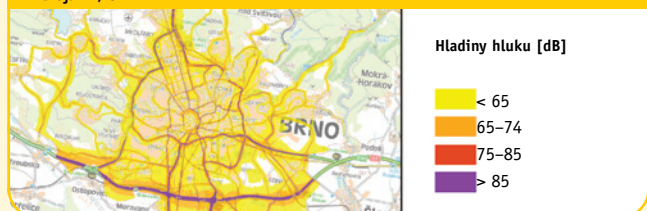

Zdraví

HLUKOVÁ ZÁTĚŽ

Nejvýznamnějším zdrojem hluku je silniční doprava. Nejvyšší počet obyvatel na území kraje, dotčených hlukem (ukazatel L₁₀ pro rušení spánku je 60 dB) z dopravy na nejvíce frekventovaných silnicích, žije ve Znojmě (5 575 obyvatel), Bučovicích (1 110 obyvatel) a Břeclavi (859 obyvatel). Celodenně (L_{den} = 70 dB) je hlukem z dopravy dotčeno 5 197 obyvatel Znojma, 998 obyvatel Bučovic a 793 obyvatel v Břeclavi.

Strategická hluková mapa pro hlavní komunikace krajského města
Zdroj: MZ, CENIA

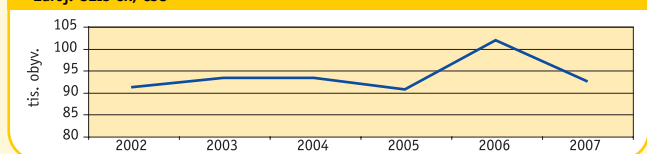
Strategickou hlukovou mapu aglomerace Brno na základě výběrového řízení vypsáního MZ zpracovala společnost Akustika Praha s. r. o. Hlukovou mapu pro komunikace, kde intenzita dopravy překračuje hodnotu 6 mil. vozidel za rok, vypracovala EKOLA group, spol. s r. o.

Do výpočtu hlukové mapy aglomerace Brno byly zahrnuty všechny požadované zdroje hluku. Počet obyvatel v aglomeraci Brno, který je vystaven nadměrné hodnotě hluku pro rušení spánku, je 37 718. Celodenně je hlukem dotčeno 31 994 obyvatel.

ALERGICKÁ ONEMOCNĚNÍ

Znečištěné životní prostředí, jmenovitě znečištění ovzduší, je jedním z faktorů, který se podílí na alergických onemocněních. Jejich počet stále narůstá. Počet pacientů léčených v alergologických ordinacích v kraji v roce 2007 byl 92 624, tj. 8 % všech obyvatel kraje (celkově je v ČR 9 % pacientů s alergickým onemocněním).

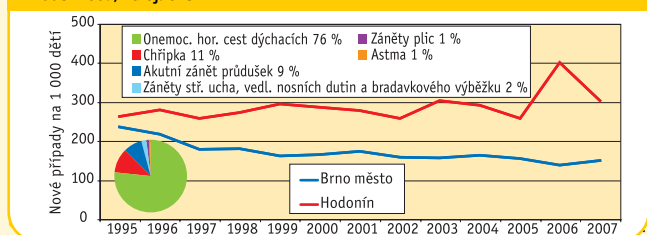
Počet pacientů léčených v alergologických ordinacích kraje [tis. obyvatel], 2002–2007
Zdroj: ÚZIS ČR, ČSÚ

AKUTNÍ RESPIRAČNÍ ONEMOCNĚNÍ (ARO)

ARO jsou nejčastější skupinou onemocnění dětského věku a jejich výskyt je výsledkem působení řady vlivů jako je epidemiologická situace, odolnost organismu, znečištění ovzduší a klimatické podmínky. Incidence ARO proto hraje důležitou roli v popisu zdravotního stavu obyvatelstva. Prezentovaná informace udává, kolik dětí (přepočteno na 1 000 dětí) bylo ošetřeno lékařem pro akutní respirační onemocnění; zahrnuje tedy i rozhodnutí rodiče, zda jít k lékaři, a subjektivní hodnocení lékaře.

Incidence ošetřených akutních respiračních onemocnění u dětí ve věku 1–5 let, 1995–2007, Zdroj: SZÚ

Údaje pocházejí od 11 spolupracujících dětských lékařů s klientelou celkem 11 604 dětských pacientů.

AKTIVITY KRAJE Z HLEDISKA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Environmentální výchova

V souladu s akčním plánem stanoveným pro období 2006–2007 byly v roce 2007 odborem životního prostředí Krajského úřadu zabezpečovány environmentální aktivity. Akční plán je součástí Konceptce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty, kterou ve spolupráci s nevládními neziskovými organizacemi (NNO) zpracoval v roce 2002 Jihomoravský kraj.

Vybrané aktivity EVVO v rámci akčního plánu

- Poskytování dotací pro NNO a podnikatelské subjekty
- Jihomoravské ekolisty (www.kr-jihomoravsky.cz / Životní prostředí / Ekologický portál)
- Den Země (spoluorganizování oslav ke Dni Země, konaných 21.–22. 4. 2007 na hradě Veveří)
- Setkání zástupců NNO působících v oblasti EVVO s představiteli kraje (příprava akčního plánu 2008–2009)
- Soutěž o ekologicky nejpříznivější provoz úřadu či instituce
- Konference MRKEV (konference pro pedagogické pracovníky, cca 200 účastníků)
- Aktivní spolupartnerství v projektu Síť EVVO v Jihomoravském kraji (vzdělávací semináře) a v navazujícím projektu Doplnění sítě EVVO v Jihomoravském kraji, spolufinancovaném Evropským sociálním fondem a ČR

Projekt Čistě povodí Svatky – více viz kapitola Ochrana přírody

– www.kr-jihomoravsky.cz/Svatka

Dotace poskytované Jihomoravským krajem v oblasti životního prostředí

– www.kr-jihomoravsky.cz / Životní prostředí / Oblast životního prostředí / Dotace 2007

Dotací programy

- Dotací program na podporu tvorby projektů v oblasti vodárenství a odkanalizování a čištění odpadních vod
- Dotací program na podporu tvorby projektů protipovodňových opatření
- Finanční podpora na hospodaření v lesích v Jihomoravském kraji
- Dotace v oblasti environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v Jihomoravském kraji
- Podpora materiálového a energetického využití odpadů vč. optimalizace nebo zavedení systému separace a oddělení sběru odpadů
- Podpora v oblasti vodního hospodářství
- Dotací program na podporu tvorby projektů v povodí Čistě Svatky

Koncepční a strategické dokumenty

- Plán odpadového hospodářství Jihomoravského kraje
- Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Jihomoravského kraje na léta 2006–2010
- Koncepce ochrany přírody Jihomoravského kraje
- Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Jihomoravského kraje
- Program snižování emisí znečišťujících látek
- Studie protipovodňových opatření Jihomoravského kraje
- Plán hlavních povodí České republiky
- Plány oblastí povodí Moravy a Dyje (přípraveno ke schválení v roce 2009)

Porovnání stavu životního prostředí v Jihomoravském kraji s ostatními kraji podává srovnávací publikace: „Stav životního prostředí v jednotlivých krajích ČR – Porovnání krajů, 2007“ – www.cenia.cz, www.mzp.cz.

STAV ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH ČR V ROCE 2007

Zpracovala: CENIA, česká informační agentura životního prostředí

© 2008, Ministerstvo životního prostředí

Spolupracovali: Krajský úřad Jihomoravského kraje, Český hydrometeorologický ústav, Státní zdravotní ústav

Grafický design a sazba: Daniela Řeháková

Tisk: LEONARDO

Kontakt:

CENIA, česká informační agentura životního prostředí

Litevská 8, 100 05 Praha 10

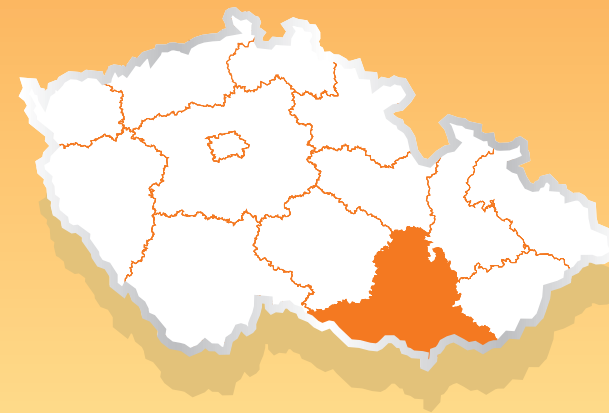
www.cenia.cz, info@cenia.cz, tel.: +420 267 225 340

Tato publikace vznikla za finanční podpory Státního fondu životního prostředí České republiky. Vytisknuto na papíře vyrobeném bez použití chloru.

2007

Stav životního prostředí v jednotlivých krajích České republiky

Jihomoravský kraj

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Obecná charakteristika

Nejjihnější položený kraj ČR je převážně rovinatý, ráz krajiny a způsob jejího využívání jsou ovlivněny velmi teplým klimatem, zejména v jeho jižní části. Území je typické (s výjimkou menší části na sever od Brna) střídáním polí, luk, vinic a lužních lesů v údolích řek. Krajem probíhá ve směru jihozápad-severovýchod (přibližně v ose Znojmo, Brno, Vyškov) hranice České vysočiny a Karpatského systému, dvou geomorfologických jednotek s odlišným vývojem a stářím. Západní okraj Karpat tvoří tzv. Vněkarpatské sníženiny zastoupené v kraji Dyjsko-Svrateckým úvalem a Vyškovskou bránou. Východně od těchto celků se zvedá mírně zvlněná krajina Vnějších západních Karpat – na jih Pavlovské vrchy, směrem na severovýchod Žďánický les, Litenčická pahorkatina a Chřiby. Dále na východ se rozkládá Dolnomoravský úval podél dolního toku Moravy, který představuje výběžek Panonské nížiny z Maďarska a Slovenska a ze kterého se zvedají při hranicích se Slovenskem Bílé Karpaty.

Nejvyšším bodem kraje je hora Čupec v Bílých Karpatech (819 m), nejnižší položené místo leží při soutoku Moravy a Dyje (150 m). Kraj je bohatý na přírodní zajímavosti: na sever od Brna leží Moravský kras (součást Drahanské vrchoviny), rozlohou 92 km² je největší a nejlépe vyvinutě krasové území v ČR, známé zejména propastí Macocha a rozsáhlými jeskynnými systémy. Na jihozápadě kraje leží NP Podyjí, nejmenší NP v ČR, který je ideálním hnízdištěm vodního ptactva. Symbolem jižní části kraje je biosférická rezervace Pálava a Lednicko-Valtický areál, který je zapsán do seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Celé území kraje patří do povodí Moravy (Dunaje).

Poloha kraje je poměrně výhodná díky jeho postavení na historickém spojení mezi jihem a severem Evropy. Většina kraje je zemědělsky využívána, v jižní části se jedná o tradiční odvětví (vinařství). Vzhledem k průmyslové tradici Brna a jeho okolí však má dominantní postavení v ekonomice Jihomoravského kraje zpracovatelský průmysl, který se na celkové hrubé přidané hodnotě podílí 24,1 % (zemědělství pouze 3 %). Krajská metropole Brno, druhé největší město ČR, má významné regionální i nadregionální postavení, je střediskem tradičních mezinárodních výstav a veletrhů, sídlem řady institucí celostátního významu, především soudnictví, ale i centrem kultury a vysokého školství. Z hlediska dopravy má Jihomoravský kraj důležitou tranzitní funkci. Významný dopravní uzel v případě silniční, dálniční a železniční dopravy představuje město Brno, které disponuje i mezinárodními letišti v Brně-Tuřanech. Vytvořený hrubý domácí produkt kraje představuje desetinu hrubého domácího produktu ČR. Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly připadající na 1 obyvatele Jihomoravského kraje v roce 2006 dosáhl 72,0 % průměru EU.

• Základní socioekonomické údaje kraje Zdroj: ČSÚ

Ukazatel	2007	Podíl na ČR (%) (průměr ČR)
Rozloha v km ²	7 196	9,1
Počet obyvatel	1 140 534	11,0
Hustota obyvательства (obyv./km ²)	158,5	(130,4)
Podíl městského obyvательства (%)	62,7	(70,3)
Míra registrované nezaměstnanosti (%)	6,9	(7,7)
Tvorba HPH na obyvatele (běžné ceny, 2006)*	255 469	(280 331)
Tvorba HPH podle sektorů (% , 2006)*		
Průmární (zemědělství a těžba)	4,7	(4,2)
Sekundární (zprac. průmysl, staveb. a energetika)	34,0	(39,4)
Terciární (služby, doprava a správa)	61,3	(57,7)

* Hrubá přidaná hodnota (HPH) je dána rozdílem mezi produkcí statků a služeb a mezi spotřebou. Souhrn HPH za všechna odvětví v národním hospodářství plus daně minus finanční podpora z veřejných prostředků představuje hrubý domácí produkt.

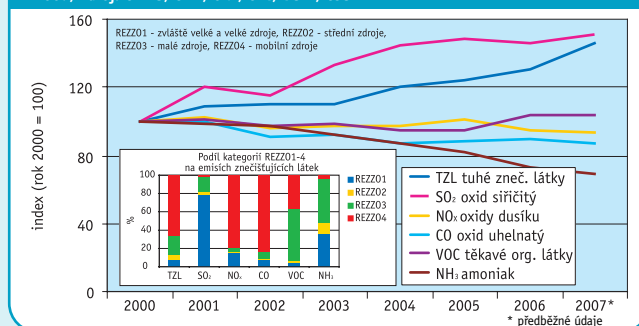

Ovzduší

EMISNÍ SITUACE

Zvláště velké zdroje znečišťování ovzduší jsou v kraji zastoupeny spalovnou komunálního odpadu, výrobou barev, gumárenským průmyslem a energetickými spalovacími zdroji. Nejvýznamnějším producentem emisí NO_x (79 %), TZL (67 %) a CO (84 %) jsou mobilní zdroje. Nejvýznamnějším producentem SO₂ jsou velké zdroje (79 %), VOC a NH₃ malé zdroje (57 %, resp. 48 %). Oproti roku 2006 došlo v roce 2007 k nepatrným poklesům celkových emisí NO_x, CO, VOC a NH₃ a k nárůstu celkových emisí TZL v důsledku růstu emisí z malých zdrojů a SO₂ z velkých zdrojů. Doporučené hodnoty krajských emisních stropů k roku 2010 byly v roce 2007 splněny pro SO₂, NO_x a NH₃. Emise VOC byly v roce 2007 těsně nad emisním stropem.

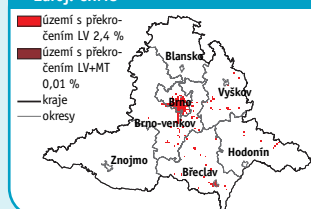
• Relativní vývoj emisí základních znečišťujících látek a struktura jejich zdrojů v kraji, 2007, Zdroj: CHMÚ, ČÍZP, ORP, CDV, VÚZT, ČSÚ

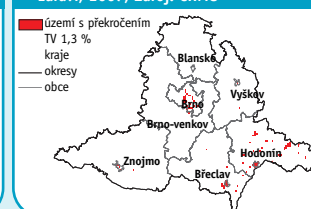
KVALITA OVZDUŠÍ

V roce 2007 bylo na třech stanicích (Brno-Tuřany, Brno-střed a Brno-Masná) z jedenaácti zaznamenaná překročení denního emisního limitu pro suspendované částice PM₁₀. Dále na čtyřech stanicích (ze 13) klasifikovaných jako dopravní (Brno-střed, Brno-Výstaviště, Brno-Zvonařka, Brno-Svatoplukova) byl překročen roční emisní limit pro oxid dusičitý. Oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší* byly na 2,4 % území kraje. Z mapy je jasné, že velkou část těchto oblastí tvoří území aglomerace Brno. V porovnání s rokem 2005, kdy za oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší bylo definováno 96,9 % území aglomerace a 65,1 % Jihomoravské zóny, a v porovnání s rokem 2006, kdy tyto oblasti tvořily 63 % území aglomerace a 58 % Jihomoravské zóny, se jedná o zlepšení, zejména pokud jde o zónu. V roce 2007 bylo na měřicích stanicích lokalizovaných na území kraje zaznamenáno pouze překročení cílového emisního limitu pro benzo(a)pyren, a to na stanici Brno-Kroftova. Jako oblast s překročenými cílovými emisními limity pro ochranu zdraví** bylo vymezeno 1,3 % území kraje. V porovnání s rokem 2005, kdy za tyto oblasti bylo definováno 78 % území aglomerace a 2 % Jihomoravské zóny, a v porovnání s rokem 2006, kdy tyto oblasti tvořily 77 % území aglomerace a 7 % Jihomoravské zóny, se jedná o zlepšení.

• Mapa oblastí kraje s překročenými emisními limity pro ochranu zdraví, 2007, Zdroj: CHMÚ

• Mapa oblastí kraje s překročenými cílovými emisními limity pro ochranu zdraví, 2007, Zdroj: CHMÚ

* Oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší se rozumí území v rámci zóny nebo aglomerace, kde je překročena hodnota emisního limitu pro ochranu lidského zdraví u jedné nebo více znečišťujících látek (oxid siřičitý, suspendované částice PM₁₀, oxid dusičitý, olovo, oxid uhelnatý a benzen).
** Platí pro kadmium, arsen, nikl a benzo(a)pyren. Ozon není do celkového hodnocení zahrnut z důvodu překročení jeho cílového emisního limitu na většině území České republiky. Emisní a cílové emisní limity (LV a TV) jsou ustanoveny nařízením vlády č. 597/2006 Sb., o sledování a vyhodnocování kvality ovzduší. Výběr měřicích stanic pro vyhodnocení kvality ovzduší: Stanice byla vybrána, pokud byl alespoň jednou na ní překročen emisní limit nebo byla zařazena alespoň jednou mezi pět nejhorších lokalit v kraji v dané charakteristice.

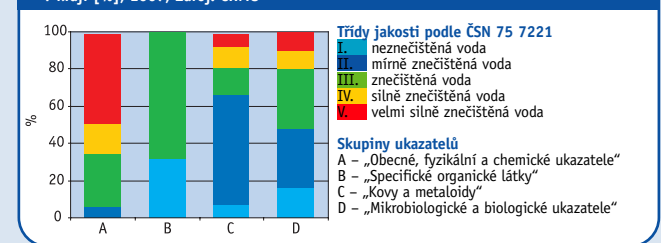
Voda

JAKOST VODNÍCH TOKŮ

Hodnoceno bylo 31 profilů na vodních tocích Morava, Dyje, Svitava, Svratka, Jihlava, Trkmanka, Jevišovka, Litava, Kyjovka, Bobrava, Oslava, Rokytná a Velička.

- Ve skupině A dosahovaly nejčastěji IV. a V. třídy AOX, celkový fosfor a nerozpuštěné látky. Již dlouhodobě je v kraji nejznečištěnějším tokem Trkmanka. Jen o něco lépe byly hodnoceny Litava, Kyjovka a Rokytná. Morava měla ve III. třídě zařazenou větší profilů v ukazatelích CHSK_{cr} a BSK_{cr} a na dolním toku veškerý fosfor. Jihlava dosáhla v celkovém hodnocení nejlepší kvality v Reznovicích (ve III. třídě pouze dusičnanový dusík a AOX). Svitava byla hodnocena III. třídou u dusičnanového dusíku a veškerého fosforu na všech profilech v kraji. Obdobnou kvalitu zaznamenala Svratka, ale v některých profilech dosáhlo III. třídy více ukazatelů. Dyje byla nejlépe hodnocena v okolí Znojma, kde žádný z ukazatelů nepřesáhl II. třídu.
- Ve skupině B dosáhl III. třídy pouze chlorbenzen.*
- Ve skupině C byly nejvíce znečištěny Trkmanka, Kyjovka a Litava. Ve IV. a V. třídě byly veškeré železo, veškerý mangan a zinek. Ve III. třídě na některých tocích rtuť a měď.
- Ve skupině D ovlivnil výsledné zařazení zejména chlorofyl.

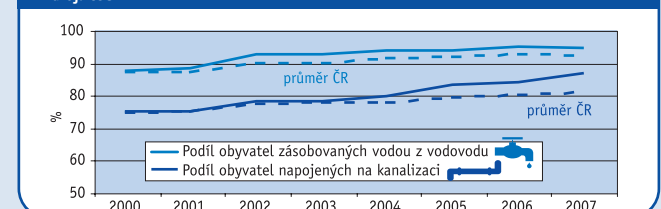
• Podíl měřicích profilů ve třídách jakosti vod ČSN podle skupin ukazatelů A-D v kraji [%], 2007, Zdroj: CHMÚ

VODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ

Celkový objem vyrobené pitné vody pokračoval v dlouhodobém poklesu meziročním snížením o 1,98 mil. m³ na hodnotu 68,46 mil. m³. Zároveň počet obyvatel zásobovaných pitnou vodou z vodovodu se meziročně zvýšil o 2 068. Spotřeba pitné vody na obyvatele v roce 2007 činila 97,2 l na obyv. za den, což je mírně pod průměrem ČR. Ztráty pitné vody ve vodovodní síti se dlouhodobě pohybují pod průměrem ČR, který v roce 2007 činil 18,6 %.

• Zásobování pitnou vodou a připojení na kanalizaci v kraji [%], 2000-2007, Zdroj: ČSÚ

• Podíl ztrát z vody vyrobené pro veřejnou potřebu v kraji [%], 2000-2007, Zdroj: ČSÚ

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
20,4	17,8	17,8	20,1	16,9	19,0	19,0	15,5

V domech napojených na kanalizaci s koncovou čistírnou odpadních vod (ČOV) v roce 2007 žilo 79,9 % z celkového počtu obyvatel kraje. Čištěno bylo 96,5 % odkanalizovaných odpadních vod. Za nejvýznamnější akce ke snížení množství znečištění vypouštěného v odpadních vodách, ukončené v roce 2007, lze považovat uvedení do plného provozu ČOV Blansko a Boskovice. Před dokončením jsou projekty výstavby ČOV a kanalizace Vyškovsko, Šlapanicko, Břeclavsko, Velké Pavlovice a Kobylí.

• * Vliv vyšší meze stanovitelnosti jedné z laboratoří.

STRUKTURA VYUŽITÍ ÚZEMÍ

Rozloha Jihomoravského kraje v roce 2007 činila 719 556 ha. Meziročně klesla rozloha orné půdy o 1 161 ha, trvalých travních porostů o 94 ha a ovocných sadů o 39 ha. Vzrostla rozloha vinic o 207 ha, zahrad o 80 ha, lesních pozemků o 107 ha a vodních ploch o 125 ha. Ostatní kategorie se významně nezměnily.

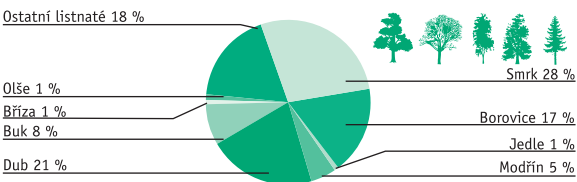
Struktura využití území v kraji [%], 2007
Zdroj: ČÚZK

LESNATOST A DRUHOVÁ SKLADBA LESŮ

Výměra lesů Jihomoravského kraje v roce 2007 činila dle ČÚZK 201 418 ha (dle ÚHÚL 202 192 ha), lesnatost dosáhla 28,1 % (průměr ČR je 33,7 %), tj. třetí nejnížší hodnoty v ČR. Lesy zvláštního určení tvořily 32 % rozlohy lesů, meziročně jejich rozloha vzrostla o 3 %.

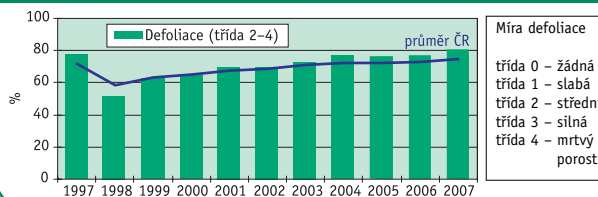
Druhová skladba lesů v kraji [%], 2007
Zdroj: ÚHÚL

ZDRAVOTNÍ STAV LESŮ

Zdravotní stav porostů je určován především mírou defoliací*, jejíž vývoj u jehličnatých porostů starších 60 let znázorňuje následující graf. Výše nahodilých těžeb způsobených abiotickými vlivy, z nichž polomy vázané na poškození větrem tvoří rozhodující většinu, dosáhla čtvrté nejnížší hodnoty v ČR, 248 tis. m³ dřeva. Těžba smrkového kůrovcového dřeva byla evidována v rozsahu 58 tis. m³. Jihomoravský kraj byl v roce 2007 třetím krajem, nejvíce postiženým suchem (39 tis. m³).

Vývoj míry defoliacie jehličnatých porostů starších 60 let (třída 2–4) v kraji [%], 1997–2007, Zdroj: VÚLHM

* Defoliacie (odlštění) – relativní ztráta asimilačního aparátu (listů nebo jehličí) v koruně poškozeného stromu v porovnání se zdravým stromem, rostoucím ve stejných porostních a stanovištních podmínkách.

Ekologické zemědělství (Zdroj: MZE)

V roce 2007 vzrostl počet ekofarem v Jihomoravském kraji meziročně o 31 podniků na 77 ekofare, dle tohoto ukazatele se řadí kraj na deváté místo v ČR. Výměra zemědělské půdy obhospodařované ekologicky se meziročně zvýšila o 576 ha na 7 550 ha, na celkově výměře zemědělského půdního fondu ČR se podílela 0,18 %.

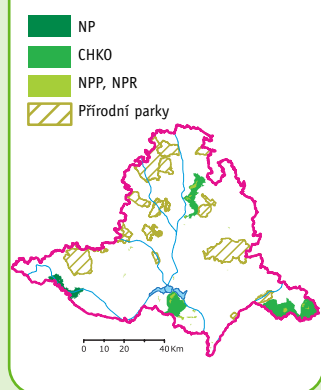

ÚZEMNÍ OCHRANA PŘÍRODY

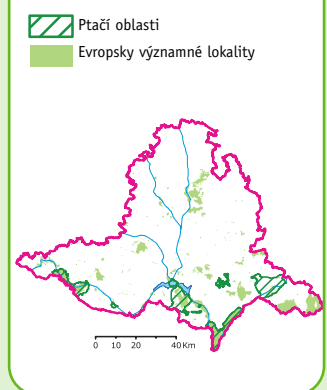
Na území kraje se z velkoplošných zvláště chráněných území nachází Národní park Podyjí (vyhlášen 20. 3. 1991), CHKO Bílé Karpaty, CHKO Moravský kras a CHKO Pálava. V kraji bylo v roce 2007 evidováno 281 maloplošných zvláště chráněných území o celkové rozloze 8 476 ha – konkrétně 18 národních přírodních rezervací (NPR), 13 národních přírodních památek (NPP), 96 přírodních rezervací (PR) a 154 přírodních památek (PP). Na území Jihomoravského kraje se nachází 20 přírodních parků. Jejich účelem je ochrana nejvíce krajinnásky hodnotných částí území. 29. 11. 2007 byla vyhlášena nová PP Trkmanec–Rybníčky (44,59 ha). Nebyl vyhlášen žádný nový přírodní park, ani nebylo zrušeno žádné zvláště chráněné území.

Krajský úřad pečuje ve své působnosti o 224 maloplošně zvláště chráněných území, na jejichž management a péči v roce 2007 vydal 14 500 tisíc Kč.

Zvláště chráněná území a přírodní parky
Zdroj: AOPK ČR, KÚ Jihomoravského kraje

Lokality národního seznamu soustavy Natura 2000, Zdroj: AOPK ČR

V kraji se nacházejí tři mokřady mezinárodního významu (RS4 Lednické rybníky, RS9 Mokřady dolního Podyjí a RS11 Podzemní Punkva) zařazené do seznamu Ramsarské úmluvy.

ZÁCHRANNÉ STANICE

Krajský úřad přispívá na chod dvěma záchranými stanicemi na handicapované dravce (kategorie ohrožený druh): Ptačí centrum o.p.s. a Záchraná stanice pro dravé ptáky Rajhrad.

PROJEKTY

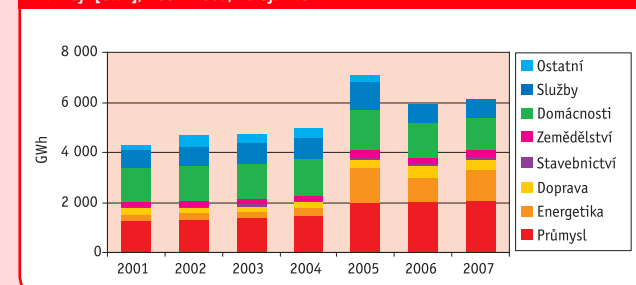
Projekt „Čistě povodí Svatky“ byl zahájen v roce 2003 a v současné době je realizován Jihomoravským krajem ve spolupráci se statutárním městem Brnem a Povodím Moravy, s. p. Cílem projektu je návrh řešení a realizace opatření pro zlepšení kvality vody v Brněnské přehradě, ve vodárenské nádrži Vír a v povodí řeky Svatky. Jsou realizována opatření přispívající ke snížení množství sinic omezením přísunu živin (fosfor, dusík) z povodí do nádrží Brno a Vír. Provádí se monitoring sinic v průběhu vegetačního období, který navazuje na monitoring organizovaný statutárním městem Brno v předchozích letech. V roce 2007 byla vypracována a projednána „Studie proveditelnosti k realizaci opatření na Brněnské údolní nádrži“ a zadána žádost o dotaci z EU (OP ŽP) na projekt „Realizace opatření na Brněnské údolní nádrži“. Zároveň Jihomoravský kraj schválil Dotační program na projekty „Čistá Svatka 2008“, zaměřený na podporu tvorby projektů v oblasti čištění a odvádění odpadních vod, protierozních opatření a tvorbu žádosti o dotace z národních dotačních programů a zdrojů EU. Mimo výše zmíněná opatření projekt řeší např. revitalizace toků, budování retenčních a sedimentačních vodních nádrží, snižování podílu orné půdy ve prospěch trvalých travních porostů, přirozenou obnovu vodních rostlin, které omezují sinice ve spotřebě živin a světla. Součástí komplexních opatření jsou i dílčí projekty, které se konkrétně dotýkají Brněnské údolní nádrže. Např. vápnění, které proběhlo na podzim roku 2007 při snížení hladiny Brněnské přehrad. Informace o projektu naleznete na www.kr-jihomoravsky.cz/Svatka.

SPOTŘEBA ELEKTRICKÉ ENERGIE

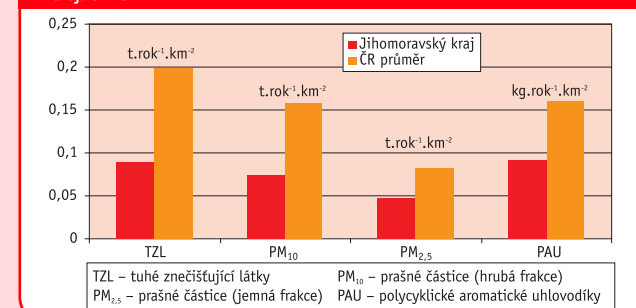
Spotřeba elektřiny v Jihomoravském kraji v posledních letech neustále roste. V roce 2005 nastal velký skok směrem nahoru, zvláště v odvětví průmyslu a energetiky. Třetí největší oblasti v odběru elektrické energie jsou domácnosti. Zde se spotřeba každoročně zvyšovala, ovšem od roku 2005 nastává pokles. Je to zřejmě způsobeno zvyšující se cenou elektřiny, což vede spotřebitele k většímu šetření energií.

Vývoj hrubé roční spotřeby elektřiny v jednotlivých sektorech národního hospodářství v kraji [GWh], 2001–2007, Zdroj: ERÚ

EMISE Z VYTÁPĚNÍ DOMÁCNOSTÍ

Měrné emise z vytápění domácností v kraji [t.rok⁻¹.km⁻², kg.rok⁻¹.km⁻²], 2006*
Zdroj: ČHMÚ

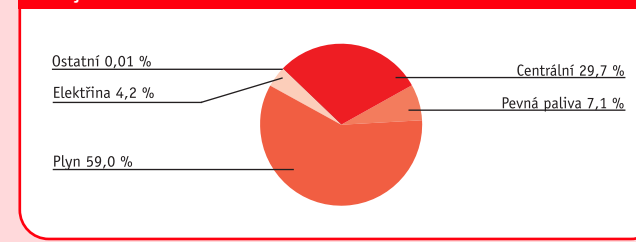

* Údaje za rok 2007 se dle předběžných údajů ČHMÚ nebudou příliš lišit.

STRUKTURA VYTÁPĚNÍ DOMÁCNOSTÍ

Jihomoravský kraj je na prvním místě v ČR v podílu vytápění plynovými palivy. Plyn využívá více než 245 000 domácností, tj. téměř 60 % ze všech domácností v kraji.

Struktura vytápění domácností v kraji [%], 2007
Zdroj: ČHMÚ

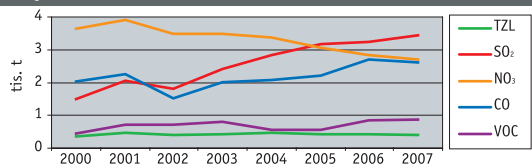

Průmysl, těžba

EMISE Z PRŮMYSLU

V období 2000–2007 vzrostly emise SO₂ o 131 %, emise TZL o 13 %, emise CO o 27 % a emise těkavých org. sloučenin o 96 %. Emise NO_x klesají, za stejné období se jejich emise snížily o 15 %. Největším producentem SO₂ jsou velké zdroje (podíl 78 %).

• Vývoj emisí z velkých zdrojů znečišťování (REZZ01) * v kraji [tis.t.rok⁻¹], 2000–2007
Zdroj: ČHMÚ

* REZZ01 – stacionární zařízení ke spalování paliv o tepelném výkonu vyšším než 5 MW a zařízení zvlášť závažných technologických procesů.

PODNIKY EMAS

V kraji jsou registrovány 3 organizace se zavedeným systémem environmentálního managementu dle EMAS s centrou v Brně.

• Organizace se zavedeným systémem EMAS
Zdroj: CENIA

Název společnosti	Datum registrace do Programu EMAS	Obor činnosti	Sídlo provozovny
OHL ŽS a.s. – závod Dopavní stavitelství	24. 6. 2004	stavebnictví	Ostrava
OHL ŽS, a.s. – závod Pozemní stavitelství	24. 6. 2004	stavebnictví (výstavba silnic a železnic)	Brno, Olomouc, Ostrava, Praha
IMOS Brno, a.s.	23. 11. 2005	stavebnictví	–

VÝPIS HLAVNÍCH ZDROJŮ Z IRZ

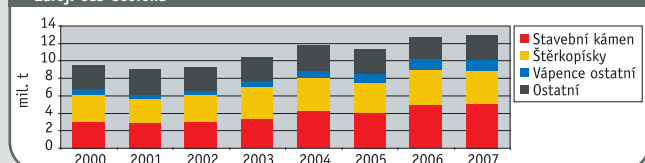
• Výpis hlavních zdrojů z IRZ (Integrovaného registru znečištění), 2006
Zdroj: CENIA

Podnik	Emise do ovzduší	Emise do vod	Přenosy v odpadech
VETROPACK MORAVIA GLASS, a.s.	NO _x , SO _x , PM ₁₀	As, Cr, Cd, Pb	
Českomoravský cement, a.s., nástupnická spol., závod Mokrá	CO, CO ₂ , NO _x , PM ₁₀		
ČEZ, a.s., Elektrárna Hodonín	CO ₂ , NO _x , SO _x , PM ₁₀		
SAKO Brno, a.s., spalovna směsného komunálního odpadu			As, Cr, Cd, Cu, Ni, Pb, PCDD + PCDF (dioxiny a furany), Hg, Zn

TĚŽBA NA ÚZEMÍ KRAJE

Nejvýznamnějšími těženými surovinami jsou stavební suroviny, vápence a cementářské suroviny. Z lokality Hodonínsko pochází 100 % těžby lignitu, přes 98 % ropy a přes 60 % zemního plynu (zařazeno v kat. ostatní). Těžba vápenců je soustředěna v Moravském krasu (ložisko Mokrá). Velkých objemů dosahuje i těžba stavebního kamene. Těžba uhelných surovin je vedle Jihočeského kraje největší v ČR (Hodonín, Novosedly, Šlapanice).

• Vývoj těžby na území kraje [mil. t], 2000–2007
Zdroj: ČGS-Geofond

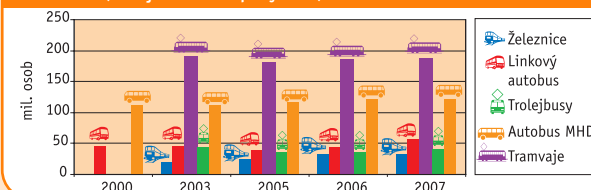

Doprava

CHARAKTERISTIKA A INTENZITA DOPRAVY

Kraj se nachází na hlavní vnitrostátní silniční trase Praha – Brno – Ostrava s odbočkami jižním směrem na Vídeň a Bratislavu a severním na Svitavy a Hradec Králové. Tyto tranzitní trasy, které jsou reprezentovány dálnicí D1 (Praha – Brno – Vyškov), D2 (Brno – Bratislava), R52 (Brno – Mikulov – Vídeň) a R43 (Brno – Svitavy), jsou značně vytiženy, nejvyšší intenzity dopravy se vyskytují v okolí Brna, kde na dálnici D1 dosahují téměř 60 tis. vozidel denně. V roce 2007 probíhala výstavba velkého městského okruhu v Brně, stavba odstavného nádraží v rámci přestavby železničního uzlu v Brně a další stavby. Na silnicích II. třídy byla s podporou fondů EU realizována přeložka průtahu Lednicí. Z letecké dopravy je významné letiště Brno–Tuřany.

• Počet přepravených osob jednotlivými druhy veřejné dopravy* v kraji [mil. osob], 2000–2007, Zdroj: Ročenka dopravy 2007, MD ČR 2008

• Množství přepraveného nákladu* v kraji [tis. t], 2000, 2003, 2006, 2007
Zdroj: Ročenka dopravy 2007, MD ČR 2008

	2000	2003	2006	2007
Železnice	2 962,3	2 188,4	2 556,8	3 163,8 (6,7 %)
Silnice	31 595,1	52 557	46 452,4	44 054,8 (93,3 %)

* Jedná se o počet přepravených osob (resp. zboží) nezávisle na délce přepravy. Údaj byl vypočten jako součet přepravních objemů v rámci kraje a mezi kraji (přes hranice kraje).

AUTOMOBILIZACE A HUSTOTA DOPRAVNÍ SÍTĚ

V roce 2007 bylo v kraji registrováno 441 279 osobních a dodávkových vozidel do 3,5 t. Na 1 000 obyvatel kraje připadá 387 osobních automobilů s hmotností do 3,5 t.

• Hustota dopravní sítě v kraji [km, km.km⁻²], 2007
Zdroj: Ročenka dopravy 2007, MD ČR 2008

2007	Délka komunikací v kraji (km)	Hustota dopr. sítě (km.km ⁻²)
Železnice	800	0,111
Silnice celkem	4 364	0,606
Silnice 1. třídy (z toho rychl. kom.)	448 (29)	0,062 (0,004)
Dálnice	135	0,0019

EMISE Z DOPRAVY

Kraj s velmi intenzivní tranzitní dopravou má z moravských krajů nejvyšší emise z dopravy a třetí nejvyšší v ČR (po Praze a Středočeském kraji) v ČR. Podílily kraje na celkových emisích jednotlivých látek z dopravy se pohybují okolo 12 % (téměř 2 mil. t CO₂), rovněž měrné emise v kraji na plochu jsou velmi vysoké (276 t CO₂ na km², 106 kg PM na km²). Trend emisí CO₂ a N₂O je stoupající, na nárůstu se výrazněji podílí veřejná silniční a nákladní silniční doprava. Emise PM stagnují, NO_x a VOC zaznamenávají pokles.

• Vývoj produkce emisí z dopravy v kraji [t]
Zdroj: CDV, 2007

Škodlivina	2005	2006	2007**
CO ₂	1 943 849	1 982 604	2 064 573
CH ₄	203	196	195
N ₂ O	261	269	285
CO	26 131	23 913	22 688
NO _x	11 584	10 967	10 479
VOC	5 236	4 760	4 518
SO ₂	62	64	68
PM	781	766	767

• ** předběžné údaje; PM – prašné částice

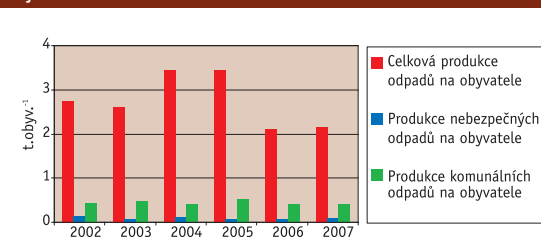

Odpady

ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

Jihomoravský kraj je z hlediska odpadového hospodářství charakteristický především velkou koncentrací zemědělské výroby a přítomností moravské metropole Brna. Z toho vyplývá i skladba produkovaných odpadů. Důležitým článkem v nakládání s odpady je spalovna komunálních odpadů, jejíž provoz zajišťuje vysoký podíl energetického využívání odpadů především v Brně. Tento fakt podporuje plnění cílů Plánu odpadového hospodářství kraje v oblasti snižování množství odpadů odstraněných skládkováním.

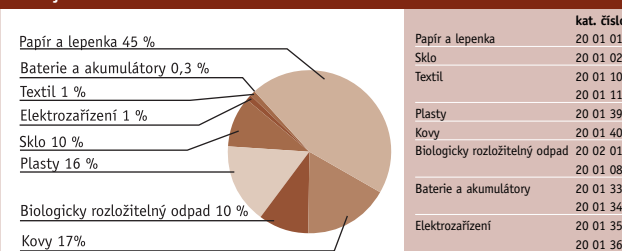
• Produkce odpadů na obyvatele v kraji [t], 2002–2007
Zdroj: CENIA

MATERIÁLOVÉ VYUŽÍVÁNÍ KOMUNÁLNÍCH ODPADŮ

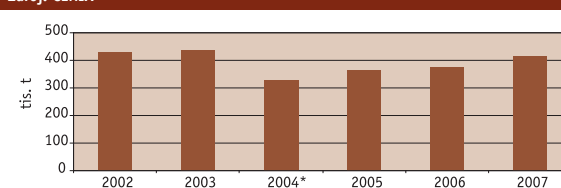
Největší podíl materiálově využitelných složek z komunálních odpadů tvoří papír a lepenka, kovy, biologicky rozložitelný odpad, sklo a plasty. Naopak nejnižší podíl na materiálově využitelných složkách tvoří elektrozařízení, textil, baterie a akumulátory, což odpovídá celorepublikovému trendu.

• Struktura materiálově využitelných složek komunálních odpadů v kraji [%], 2007
Zdroj: CENIA

SKLÁDKOVÁNÍ ODPADŮ

• Množství odpadů odstraněných skládkováním v kraji [tis. t], 2002–2007
Zdroj: CENIA

* V roce 2004 bylo skládkováno 383 tis. t odpadů nikoliv 328 tis. t odpadů (což bylo způsobeno chybějícími daty u hlášení jedné skládky).